עג: השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פט"ו מהל' תרומות הל' יח]:
קלא ב מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה ו סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' צח סעיף ח:
קלב ג מיי' שם סמג שם טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ח [וסעיף ג]:
קלג ד מיי' פ"ג מהל' תרומות הלכה ח:

מסורת הש"ס

ה) [גטל מט. ערלה פ"ב מי"ח] ספחים כו: תמורה יג., ב) [ספחים כט.], ג) [שבת ח: קידושין נח:] תולין קט:, ד) [נ"ל ותנן], ה) [חלה פ"ב מ"י], ו) [ע"ז ל.], ז) [דברים יח], ח) [בכורות פ"ד מ"ג], ט) רבין עליו בהיתר לבדו ונתבטל כנ"ל. רש"ל, י) [ע' תוס' מנחות כב: ד"ה זו' יהודה סבר ותוס' ובתוס עב. ד"ה ר"י], כ) [וכן בגמ' דיבן נדרים נח.].

גליון הש"ס

תוס' ר"ה שני וכו' ותירוצה נמי עולה בק"א. עיין ובתוס דף עג ע"ח תוס' ד"ה ר"ח:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה חזקיה. לכך נ"ל הגדילו כו'. נ"ב אבל בירושלמי כתן וכפ"ב דערלה מפורש כפרש"י נפל איסור בסוף אפור היתר בסוף מותר אבל כר' יוחנן אמר שם דא"ל מיס תחלה דבכל ענין מותר. ואיני יודע מי דחקו לרש"י לומר דוקא תחלה:

מוסף רש"י

שאור של חולין. ושאור אחר של תרומה, שנפלו לתוך העיסה. של חולין (ערוכין מט.) כדי לחמיץ. עיסה זו (שם). אחר אחרון אני בא. אותו שנפל אחרון, אם של חולין נפל אחרון ביטל את הראשון ומותר לרים ואם של תרומה נפל אחרון אסור לרים (שם) שהוא טורם את המיתון ואם נפל האיסור בסוף אסורה (תמורה יב.). לא שני. אמר ר"א אם אחרון חולין שמותר, אלא שקדם וסילק את האיסור. קודם נפילתו של זה, שכשנפל זה ליכא למימר היתר מצטרף לאיסור להיות שיעור ליאסר, ואע"פ שכבר נתן כח איסור בעיסה ולא היתה מתותלת על ידי אחר אם לא כשביל ראשון ואפ"ה אין לא הוה כו מעולם שיעור מיתון ליכא למימר זה חה גורם ומיטל שני את הראשון (ערוכין מט.) אי: אקדם וסילק את האיסור מכיון שנפל כו היתר מיד, דהואיל וסילקו יעדיין לא החמיץ בטל והלך לו, ואע"ג דהוטיל כו קנת שיטול זה האחרון לגמור חימון על ידו, אעפ"כ ככר בטל לו ושוב אין מחזר ויעיור כי (פסחים כז.), אבל לא קדם וסילק. ונגמר על ידי שניהם ואינו יכול ליבטל, אמור (שם). חטה אחת פוטרת את הכרי. ראשית דגנך, ולא יהיו בה קרח שיעור (חולין קלז.).

חזקיה אמר הגדילו באיסור אסור. פרש"י כגון היין של היתר היה בכור ואח"כ נפל עליו יין נסך דמצא מין את מינו ויעיור ולא שנא כי נפלו מיס תחלה לא שנא לבסוף דלא אמרינן רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מיס רבין עליו ומבטלין אותו אמר חזקיה הגדילו באיסור אסור הגדילו בהיתר מותר ורבי יוחנן אמר אפי' הגדילו באיסור מותר א"ל רבי ירמיה לרבי זירא לימא חזקיה ור' יוחנן בפלוגתא דר"א ורבנן קמיפלגי דתנן [1]שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמיץ ולא בזה כדי לחמיץ ונצטרפו וחמצו ר"א אומר אחר אחרון אני בא וחכ"א בין שנפל איסור בתחלה ובין בסוף אינו אסור עד שיהא בו כדי להחמיץ ותסברא והאמר אביי לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור אבל לא קדם וסילק את האיסור אסור חזקיה דאמר כמאן אלא הכא ברואין קמיפלגי לחזקיה לית ליה רואין לרבי יוחנן אית ליה ומי אית ליה לרבי יוחנן רואין והא בעי מיניה ר' אסי מרבי יוחנן שני כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה ומזגן ועירבן זה בזה מהו ולא פשט ליה מעיקרא לא פשט ליה לבסוף פשט ליה אתמר נמי א"ר אמי א"ר יוחנן ואמרי לה א"ר אסי א"ר יוחנן ב' כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה ומזגן ועירבן זה בזה [2]רואין את ההיתר כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו: זה הכלל מין במינו במשהו שלא במינו בנותן טעם: [3]רב ושמואל דאמרי תרוייהו כל איסורין שבתורה במינן במשהו שלא במינן בנותן טעם זה הכלל לאתויי מאי לאתויי כל איסורין שבתורה ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו [4]כל איסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם [5]חוץ מטבל ויין נסך במינן במשהו ושלא במינן בנותן טעם וזה הכלל לאתויי טבל תניא כוותיה דרב ושמואל תניא כוותיה דרבי יוחנן ור"ל תניא כוותיה דרב ושמואל כל איסורין שבתורה במינן במשהו שלא במינן בנותן טעם תניא כוותיה דר' יוחנן ור"ל כל איסורין שבתורה בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם חוץ מטבל ויין נסך במינן במשהו שלא במינן בנותן טעם בשלמא יין נסך משום חומרא דעבודת כוכבים אלא טבל מ"ט כהיתירו כך איסורו [6]דאמר שמואל [7]חטה אחת פוטרת את הכרי [8](ותניא) נמי הכי [9]במה אמרו טבל אוסר בכל שהוא במינו שלא במינו בנותן טעם:

מתני'

הגדילו. המיס והיין באיסור שנפל יין נסך בסוף והגדילו אסור ולא אמרינן רואין את ההיתר כאילו אינו אלא יין נסך ממחבר למינו ואין המיס רבין עליו וכ"ש אם נפלו מיס בסוף כדאמרן לעיל[10]: **הגדילו בהיתר.** שנפל יין היתר בסוף כבר בטל יין נסך כמיס שהמיס רבו עליו בהיתו לבדו ומשבטל נגמרי שוב אינו בהיותו לבדו ומשבטל לגמרי שוב אינו מחזר ויעיור: **ור' יוחנן אמר אפי' הגדילו באיסור.** הואיל ומיס נפלו תחלה לא אמרינן מצא מין את מינו: **א"ל ר' ירמיה לר' זירא כו'.** ר' ירמיה לא הוה קים ליה בטעמייהו וסבר דטעמיה דחזקיה משום דאמר אחרון אני בא כר"א הלכך נפל יין נסך בסוף אסור נפל כשר בסוף מותר ור' יוחנן כרבנן דאמר עד שיהא באיסור לבדו כדי לבטל את המיס אבל היתר לא יצטרף עמו לבטל את המיס ולאסור: **לא שנו.** לר"א דאם נפלה היתר בסוף מותר: **אלא שקדם וסילק את האיסור.** ולא נשלם השיעור אפילו ע"י לירוף: **אבל לא קדם וסילקו.** מצטרף היתר לאיסור להשלים את השיעור: **חזקיה דאמר כמאן.** לי כר"א קאמר אפי' הגדילו בהיתר אסור דהכא ליכא למימר קדם וסילקו ואי כרבנן אפילו הגדילו באיסור מותר דהא אמרינן אפי' נפל איסור בסוף אינו אסור: **אלא.** גבי פלוגתא דשאור ליכא למימר חזקיה ור' יוחנן תרוייהו אי כר"א אי כרבנן דטעמא דהכא ודאתם לא דמי דשאור ר"ע דלא בטיל משום דמתקן לכולה עיסה ואיסוריה לאו במשהו ור"א ורבנן בזה וזה גורם פליגי ביין נסך במינו איסורו במשהו ושלא במינו בנותן טעם ופלוגתא דחזקיה ור' יוחנן משום מינו ושאינו מינו: **וברואין קמיפלגי חזקיה.** סבר לא אמרינן רואין את מינו כאילו אינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו אלא כיון דיין כשר קודם ליין נסך ויין כשר הוה רבה על המיס כי נפל יין נסך מצא מין את מינו ויעיור אבל כי נפל נסך בראשה בטל ליה במיס דמיס הוי טפי עליה וכי הדר נפל כשר שרי דמשבטל יין נסך לא אמרינן מחבר ויעיור: **ור' יוחנן.** סבר כיון דנפל נסך למינו ושאינו מינו רואין את מינו כאילו אינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו: **ומזגן.** במיס לפי כח היין ויש במיס שבשעיסה כדי לבטל את התרומה כרוב: **מהו.** מי אמרינן רואין של חולין כאילו אינו והמיס רבים על התרומה או דלמא מצא מין את מינו ויעיור ורבה היין על המיס: **זה הכלל.** דמתני' דמשום יין נסך לא איצטריך להא תנא ליה יין במינו במשהו ויין במיס בנותן טעם אלא לאתויי שאר איסורין אמת. כל נותן טעם במינו בששים משערינן כדאמרינן בשחיטת חולין (דף לח.): **חוץ מטבל ויין נסך.** לקמן מפרש טעמא: **חטה אחת פוטרת הכרי.** מתרומה דהא לא אתפרש שיעורא דידה אלא ראשית דגנך כתיב[11] ואפי' כל דהו ורבנן הוא דאמרי[12] עין יפה אחד מארבעים עין רעה אחד מששים ביעונית אחד מחמשים: **כמה אמרו עכל איסורו במשהו במינו.** אמרו אבל שלא במינו בנותן טעם משום דבמינו ליכא למימר בהיתירו כך איסורו אבל בשלא במינו ליכא למימר הכי אלמא טעמא משום הכי הוא:

מתני'

זה הכלל. דמתני' דמשום יין נסך לא איצטריך להא תנא ליה יין במינו במשהו ויין במיס בנותן טעם אלא לאתויי שאר איסורין אמת. כל נותן טעם במינו בששים משערינן כדאמרינן בשחיטת חולין (דף לח.): **חוץ מטבל ויין נסך.** לקמן מפרש טעמא: **חטה אחת פוטרת הכרי.** מתרומה דהא לא אתפרש שיעורא דידה אלא ראשית דגנך כתיב[11] ואפי' כל דהו ורבנן הוא דאמרי[12] עין יפה אחד מארבעים עין רעה אחד מששים ביעונית אחד מחמשים: **כמה אמרו עכל איסורו במשהו במינו.** אמרו אבל שלא במינו בנותן טעם משום דבמינו ליכא למימר בהיתירו כך איסורו אבל בשלא במינו ליכא למימר הכי אלמא טעמא משום הכי הוא:

אלו דברי תורה אלו דברי תורה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com